

קא משמע לן שהפסוק אינו בא אלא להקדים שכיבת הבעל לבעול, ולא למעט אשת סריס, וסריס אכן בר שכיבה הוא, אלא שאינו בר זריעה.

שנינו במשנה: על ידי כל עריות מקנין.

והוינן בה: פשיטא שיכול לקנאות לה שלא תסתר עם קרוביה?

ומשנינן: מהו דתימא "נטמאה" "נטמאה", כו-ב שני פעמים נאמרו בפרשה, ודרשינן אחד לאוסרה לבעול, ואחד לאוסרה לבעול.

ולא מדברת הפרשה אלא היבא דקא מיתסרא בהא זנות, במעשה הזנות הזה על בועלה, אבל הא, העריות שקינא לה על ידיהן, הואיל ואסורה וקיימא עליהם גם לולי הזנות, אימא לא נוהג בהן דין סוטה.⁽⁴⁴⁾

קא משמע לן שהפסוק אינו בא למעט קרובים, אלא ללמד את עצם הדין שאסורה לבעולה על ידי הקינוי, ובאופן שהוא אינו קרוב.

שנינו במשנה: חוץ מן הקטן.

ומשנינן: אמר רב הונא: במתנוונה שחלתה ע"י שתית המים המרים ואעפ"כ אינו חוששין שמא זינתה.

ומקשינן: מתנוונה הא בדקה מיא ונתברר שאכן זינתה והסיבה שלא מתה בגלל שהיה לה זכות כמו ששנינו במשנה לעיל [כ — א]?

ומתצינן: במתנוונה דרך אברים, שלא חלתה במעים ובירכים אלא בראשה ושאר אבריה, ואילו היתה מזנה היה לה לחלות במעים ובירכים, כדרך בדיקת המים.

מהו דתימא, הא, אשה זו זנוי זנאי, אלא שלא זינתה ברצון רק באונס, והא דלא בדקה מיא כי אורחיה במעיים ובירכיים משום דבאונס זנאי, ולגבי כהן אסירא.⁽⁴²⁾

קא משמע לן שהיא מותרת לבעלה.⁽⁴³⁾

שנינו במשנה: אשת סריס שותה.

והוינן בה: פשיטא?

ומשנינן: מהו דתימא "ויתן איש בכך את שכתו מבלעדי אישך", אמר רחמנא, ומשמע שאישה הוא בר שכיבה, והא הסריס, לאו בר הכי הוא, ולא נאמר בו פרשת סוטה.

43. במל"מ נסתפק לפי האמת, האם המים בודקין אשת כהן שנאנסה, שיש לפרש דקמ"ל שהיא מותרת כיון שלא בדקה המים כי אורחיה, ואילו היתה אנוסה היו המים בודקין אותה כי אורחיה. ואפשר לומר שלעולם אין המים בודקין ביאות אונס, ובסוף כתב דבין כך ובין כך אין נפקותא לדינא. מל"מ הל' סוטה פ"ג הכ"ד.

44. הקשו תוספות, דכבר שמענו זאת מאלמנה לר"ג דלולי המיעוט היינו אומרים דשותה ואעפ"י דאסירא קיימא לבעלה גם לולי הזנות

שנדרוש באופן השני כי כך ניתנה למשה מסיני הדרשה באופן הזה, וכאן ניתנה הדרשה דלא נתפשה לאסור אשת כהן באונס ולא להפקיעה מדין שתיה, מה שאין כן לעיל "בני ישראל", משמע להדיא למעוטי גרים. תוד"ה וזו.

42. ואין להקשות כיון שאנוסה היא למה יבדקה המים כלל? די"ל שפריצותה גרם לה שבעלה יקנא לה, והיתה צריכה ליזהר יותר מחברת הפריצים כדי שלא תיאנס ותיאסר על בעלה הכהן. תוספות הרא"ש.

מאי טעמא? "ושכב איש אותה" אמר רחמנא, ולא קטן. (45)

ושאינו איש, דקתני במתניתין שאין מקנין על ידו, למעוטי מאי?

אילימא למעוטי שחוף, אדם שאינו מתקשה, ואינו מוליד? (46)

והאמר שמואל: שחוף מקנין על ידו, ופוסל בתרומה. אם השחוף היה אחד מהפסולין שמחליין את האשה, כגון גוי או עבד או חלל או נתין או ממזר, ובא על האשה, הרי היא נפסלת מלאכול בתרומה.

והוינן בה: מקנין על ידו, פשיטא?

ומשנינן: מהו דתימא "ושכב איש אותה שכבת זרע" אמר רחמנא, והא השחוף לאו בר הכי הוא, קא משמע לן דאפילו הכי מקנין על ידו.

תו הוינן על הא דאמר שמואל בשחוף "ופוסל בתרומה" — פשיטא!?

ומשנינן: מהו דתימא "לא יחלל זרעו" אמר רחמנא, שמכאן אנו לומדים לגבי אשה הפסולה לכהונה שנבעלה לכהן שהיא

וה"ה להיפך כשאסירא וקיימא לבועל. תוד"ה אבל.

45. נחלקו הראשונים באיזה קטן מיירי, התוספות כתבו דמיירי בקטן בן תשע שנים וא"כ נתמעט רק משתיה אבל היא נאסרת על בעלה דהא ביאת קטן בן תשע הוי ביאה לענין שהאשה נסקלת על ידו אם היתה ערוה ונפסלת מתרומה וה"ה ליאסר על בעלה. תוד"ה אבל (א).

ודעת הרמב"ם דמיירי דוקא בקטן פחות מבן תשע שנים ונתמעט גם מקינוי ומותרת לבעלה, ואילו קטן בו תשע כיון שביאתו ביאה מיקרי איש לגבי שכיבה. ה"ל סוטה פ"א ה"ו.

והמנ"ח כתב דאין כוונת הרמב"ם שהקיניו והסתירה היו כשהיה מבן תשע דע"ז לא צריך קרא למעט דפשיטא שהרי אינה נאסרת אפילו בא עליה בודאי ואיך אפשר לאוסרה ע"י קינוי וסתירה אלא שקינא לה על קטן פחות מבן תשע ונסתרה עמו אחר שהגדיל שאינה שותה כיון שהקיניו לא הוי קינוי.

46. רמב"ם, וכך כתב רש"י שבשרו נשחף וכלה

ויבש ואין בו כח.

והתוספות הביאו פיר"ח שאינו בועל כדרכו ואינו מזריע, משמע שיכול להתקשות.

והקשו על הרמב"ם דהא קיי"ל דמשמש באבר מת בעריות פטור והוא הדין דאינה נאסרת על בעלה, והרי קינוי וסתירה לא גרע מזנות גמור דהרי כל מה שנאסרת בסתירה הוא רק משום ספק שמא זינתה.

ובבית הלוי כתב דהרמב"ם והתוספות פליגי בביאור הסוגיא דלקמן, דממעטינן מ"שכבת זרע" לשקינא לה דרך אברים, דסלקא דעתך דבקפידא דבעל תליא רחמנא, וסבירא ליה להרמב"ם דגם לפי האמת תליא בקפידא דבעל, ורק היכא דמיעטה התורה כגון דרך אברים לא הוי קינוי. אבל בעלמא, קינוי גרע מזנות. ואף ביאה שאינה אוסרת נחשבת לקינוי, כיון שהבעל מקפיד על כך. והתוספות סוברים, דאחר שנתמעט דרך אברים, ידעינן מיניה שבכל הדברים אינו תלוי כלל בקפידא דבעל, ורק באופן שנאסרת על ידו הוי קינוי, ולכן ביארו דשחוף היינו שיכול להתקשות, דאל"כ אין מקנין על ידו.

תו הוינן בדברי רב המנונא, שאמר בעובד כוכבים "ופוסל בתרומה", פשיטא?!

ומשנינן: מהו דתימא "ובת איש כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל" אמר רחמנא, ומכאן אנו למדים שכל הפסולין פוסלין את האשה מאכילת תרומה ע"י ביאתן, כי "לאיש זר" משמעתו היא מי שזר אצלה, דהיינו פסול. ומהלשון "תהיה" יש לנו לדרוש שדוקא דבר הויה, מי שקידושיין תופסין בה, כגון ממזר או נתין או חלל, אין, רק הוא פוסלה מתרומה, אבל עובד כוכבים, דלא בר הויה הוא, שאין לו קידושיין בישראל, לא יפסול האשה בכיאתו. קא משמע לן דפסיל מדרבי יוחנן.

דאמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל: מנין לעובד כוכבים ועבד שבאו על הכהנת ועל הלוייה ועל בת ישראל שפסלה מן התרומה [כהנת היינו בת כהן כשהיא עדיין בבית אביה, ולוייה וישראלית מדובר שנתאלמנה מכהן ואוכלת בתרומה בזכות בניה?]

שנאמר "ובת כהן כי תהיה אלמנה ונרושה וזרע אין לה, ושבה אל בית אביה כנעוריה

מתחלת ע"י ביאתו, כי "לא יחלל" משמעו שני חילולין [מדלא כתיב "ולא יחל"], חילול אחד לאשה וחילול אחד אחד לזרעה, ודוקא דאית ליה זרע ליחלל, אבל השחוף דלית ליה זרע, שאינו מזריע, לא ליחלל, קא משמע לן שבכל זאת הוא מחלל את האשה ופוסלה מתרומה.

הרי ששחוף מקנין על ידו, ואי אפשר לומר שהמשנה מתכוונת למעט שחוף!

ומשנינן: ואלא, למעוטי עובד כוכבים, שאינו בכלל איש, (47) ואין מקנין על ידו.

ומקשינן: והאמר רב המנונא: עובד כוכבים מקנין על ידו, ופוסל בתרומה.

והוינן בה: מקנין על ידו, פשיטא?

ומשנינן: מהו דתימא "נטמאה" "נטמאה" שתי פעמים אחד לבעל ואחד לבעל, ודוקא היכא דקמיתסרא על בועלה בהא זנות אז נוהג בה דין סוטה, אבל הא, העובד כוכבים, הואיל ואסורה וקיימא עליו גם לולי הזנות אימא לא יקנאו על ידו.

קא משמע לן שאף על ידו מקנאין. (48)

הוא? ותיריך דהוה אמינא דלאו איש הוא לענין לאסור בכיאתו דכתיב "וזרמת סוסים זרמתם", ומסיק שאמנם לענין זרעו חשיב כבהמה, מכל מקום לענין ביאה מיקרי איש וכיאתו אוסרת.

48. ולא שמעינן זאת ממתניתין דע"י כל עריות מקנין אף שהן אסורות וקיימות, דשאני התם, שבת ישראל אחרת שאינה קרובתו נאסרת עליו ע"י בעילת זנות. אבל עובד כוכבים אסור בלאו הכי בכלל בת ישראל. תוד"ה אבל (ב).

ועיין בהערה 44 מחלוקת רמב"ם ותוספות לענין קטן. וכתב הביה"ל דגם בזה אזלי לשיטתייהו, דהרמב"ם סובר דצריך קרא למעט קטן פחות מבן תשע אף דאין ביאתו ביאה כיון דלגבי קינוי תלוי בקפידת הבעל, ואילו התוספות סוברים דבפחות מבן תשע אין צריך קרא למעט כיון שאין ביאתו ביאה וקפידת הבעל אינה מעלה ומורדת. ולכן פירשו דמיירי בקטן בן תשע שנים. ביה"ל ח"ב סי' מ' סק"ה.

47. הקשה תורא"ש דמאי ס"ד וכי גוי לאו איש

את שפחתו הזונה בטלה, מותרין להקריבה על המזבח. שנאמר בסוף הפסוק "כי תועבת ה' אלקיך גם שניהם".

ודרשינן, שנים ולא ארבעה. ואם היתה זנות לבהמה, היה אסור אתנן כלב מצד אתנן זונה.

והוינן בה: ואלא "שכבת זרע", שכתוב בסוטה, למה לי? שהרי מקנין אפילו ע"י שחוף?

ומשנינן: מיבעי ליה, לכדתניא: "שכבת זרע", פרט לדבר אחר.

ומפרשינן: מאי דבר אחר? — אמר רב ששת: פרט לשקינא לה שלא כדרכה, שהזהיר אותה שלא תסתר עם פלוני להיבעל לו שלא כדרכה, שלא במקום זרע, שזה אינו נחשב קינוי.

אמר ליה רבא לרב ששת: קינוי על בעילה שלא כדרכה אמאי אינו נחשב קינוי? הא "משכבי אשה" כתיב בלשון רבים, להקיש שני משכבותיה לכל דבר, וכשם שהיא נאסרת על בעלה ע"י משכב שלא כדרכה, כך יכול לקנאות לה ממשכב כזה?

אלא אמר רבא: כוונת הברייתא לומר, פרט לשקינא לה דרך אבריים, שלא תשכב עמו בקירוב בשר.⁽⁵¹⁾

מלחם אביה תאכל" שחוזרת לאכול בתרומה.

ודרשינן, רק אם היתה נשואה למי שיש לו אלמנות וגירושין בה דהיינו ישראל, אז חוזרת היא לאכול בתרומה, יצאו עובד כוכבים ועבד, שאין לו אלמנות וגירושין בה, היות שהקידושין שלו לא תופסין בה, וממילא אין לו גירושין, וכשמת, אין עליה שם אלמנות, ולכן אפילו אין לה זרע ממנו אינה חוזרת לתרומה כיון שנפסלת ע"י ביאתו.⁽⁴⁹⁾

הרי שעובד כוכבים מקנין על ידו!

ומתריצינן: ואלא הא דקתני במתניתין "ושאינו איש", למעוטי מאי הוא בא? —

אמר רב פפא: למעוטי בהמה, שאם קינא לה שלא תסתר עם בהמה אינו נחשב קינוי. דאין זנות לבהמה, אינה נעשית זונה בביאת בהמה ואינה נאסרת על בעלה.⁽⁵⁰⁾

אמר ליה רבא מפרזקיא לרב אשי: מנא הא מילתא דאמור רבנן אין זנות לבהמה?

דכתיב "לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית ה' אלהיך".

ותניא: אתנן כלב, אדם שנתן לזונה טלה על מנת שתיבעל לכלבו, ומחיר זונה שהחליף

51. קשה, הא אפילו אם אמר לה אל תסתרי סתם הוי קינוי ומה בכך שהוסיף גם דרך אבריים? וי"ל דמיירי שאמר לה איני חושדך אלא בדרך איברים, הלכך גרע טפי שלא קינא לה בדבר שהיא נאסרת על ידו, מה שאין כן בלא תסתרי סתם, שהוא חושדה שתיבעל. תוספות

49. במסכת יבמות סט א מבארת הגמרא למה אין לדרוש בהיפוך דמי שאין לו אלמנות וגירושין אפילו יש לה זרע ממנו חוזרת לתרומה. 50. לכאורה אף אם יש זנות לבהמה איתמעט מאיש ולא בהמה כמו קטן, ולמה להגמרא למימר דאין זנות לבהמה. קרן אורה.

אמר שמואל: **ישא אדם דומה, אשה שהכל כז-א**
מדברים על ניאופיה, ואל ישא בת דומה.

לפי שזו, הדומה, באה מטיפה כשרה. ואילו
זו, בתה, באה מטפה פסולה שמא נולדה
מגוי או ממזר. (53)

ורבי יוחנן אמר: **ישא אדם בת דומה, ואל**
ישא דומה.

לפי שזו, הבת, עומדת בחזקת כשרות, שאין
עליה כל חשש שמא תזנה תחת בעלה
ותיאסר עליו, וגם אין לחשוש שמא נולדה
מביאת פסול, כדמפרש לקמן שרוב בעילות
של אשה הם מהבעל, ומן הסתם נולדה
מביאת אמה לאביה.

ואילו זו, הדומה, אינה עומדת בחזקת
כשרות, אלא היא עלולה לזנות תחתיו מבלי
ידיעתו, והוא יבוא עליה אח"כ באיסור. (54)

מיתיבי מהא דתניא: **נושא אדם דומה!**
וקשיא לרבי יוחנן?

ומתריצין: **אמר רבא: ותסברא**, וכי סבור
אתה כי **נושא** הוא **לבתחלה** אשה דומה?
והלא ודאי שלכתחלה אין ראוי לעשות כן,
שמה תקלקל אותו.

אמר ליה **אביי** לרבא: דבר זה, **פריצותא**
בעלמא היא, ו**פריצותא מי אסר רחמנא?**
וכי נאסרת אשה על בעלה ע"י מעשה
פריצות? וכיון שאינה נאסרת, פשיטא שאינו
נחשב קינוי?

אלא אמר אביי: פרט לשקינא לה **בנשיקה**,
נשיקת השמש באותו מקום.

ומקשינן: **הניחא למאן דאמר העראה**
האמורה בתורה [דכתיב "את מקורה הערה"]
שדינה הוא כגמר ביאה לגבי עריות, זו
הכנסת עטרה, אבל נשיקה ולא כלום היא,
היינו דאתי קרא **למעוטי נשיקה**, ללמדנו
שנשיקה אינה העראה.

אלא למאן דאמר העראה זו נשיקה, מאי
איכא למימר? והרי כיון שהיא כגמר ביאה
לכל דבר, למה לא יחשב כקינוי? (52)

ומסקינן: **לעולם** "פרט לדבר אחר" היינו
לשקינא לה דרך **אברים**. ומהו **דתימא**
בקפידא דבעל תליא רחמנא, כדכתיב "וקנא
את אשתו", ו**בעל הא קא קפיד**, שהרי קינא
לה על כך, וייחשב כקינוי.

קא משמע לן קרא למעט מקינוי.

הרא"ש.
והוסיף במל"מ דלפי"ז אם אמר לה אל

53. כך כתב רש"י, וקשה דהא מיירי שאמה
נשואה דלקמן אמר שרוב בעילות אחר הבעל
וא"כ גם מביאת כשר היא ממזרת. קרן אורה.

54. וטעמיה דשמואל, דהדומה יש לה חזקת
כשרות ואלו בתה אין לה חזקת כשרות דשמה
נולדה בפסול. קרן אורה.

תסתרי עם פלוני שמא יאנסך, אינו קינוי, כיון
דלא קינא לה בדבר האוסרה. מל"מ הל' סוטה
ספ"ג.

52. תוספות הקשו, אדרבה, איפכא מסתברא,
דלמאן דאמר העראה זו נשיקה וחשיבה ביאה
לגבי שאר עריות, איצטריך קרא למעט מקינוי.
אבל למאן דאמר דהעראה זו הכנסת עטרה,